

З М І С Т

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ПРОБЛЕМИ

Багаторічний досвід застосування сульпіриду в психіатрії, неврології та гастроентерології	3
--	---

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ

Мезим® капсули: сучасна формула комплексу панкреатичних ферментів	4-5
Синдром подразненого кишечника с диареей и модуляция микробиоты: современные представления и возможности терапии пробиотиками Т.Д. Звягинцева, А.И. Чернобай	8-9
Корекція моторики як наріжний камінь лікування функціональних розладів гастродуоденальної зони В.В. Чернявський, Л.Л. Павловський	12-13
XII Національна школа гастроентерологів, гепатологів України – наймасштабніша наукова платформа щорічного єднання всіх спеціалістів галузі Н.В. Харченко, Ю.М. Степанов, І.М. Скрипник та ін.	14-15
Современные подходы к лабораторному обследованию больных с синдромом раздраженного кишечника и диареей С.М. Ткач	18-19
Повреждения пищевода вследствие приема нестероидных противовоспалительных препаратов: возможности фармакопротекции О.А. Бондаренко, А.Н. Агибалов	25-27
Роль каннабиса и его производных при гастроэнтерологической патологии С.М. Ткач	28-30

ГЕПАТОЛОГІЯ

Особливості діагностики компенсованого цирозу печінки Г.А. Соловійова	11
Тактика ведення пацієнтів с алкогольной болезнью печени Т.А. Соломенцева	20-22

ПАНКРЕАТОЛОГІЯ

Клінічна ефективність препарату Антраль® у хворих на хронічний панкреатит О.С. Хухліна, І.В. Дудка, Т.В. Дудка та ін.	17
--	----

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Нобелівська премія 2020 року: лауреати в галузі фізіології та медицини	6
---	---

Медична газета «Здоров'я України».
Тематичний номер «Гастроентерологія, гепатологія,
колопроктологія»

Редакційна колегія

- К.М. Амосова**, д. мед. н., професор, член-кореспондент НАМН України
- О.Я. Бабак**, д. мед. н., професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 1 Харківського національного медичного університету
- Г.М. Бутенко**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, член-кореспондент НАН України і РАМН, директор Інституту генетичної та регенеративної медицини НАМН України
- Б.М. Венцківський**, д. мед. н., професор, член-кореспондент НАМН України, завідувач кафедри акушерства і гінекології № 1 НМУ ім. О.О. Богомольця
- Ю.В. Вороненко**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, ректор Національної медичної академії післядипломної освіти (НМАПО) ім. П.Л. Шупика
- С.І. Герасименко**, д. мед. н., професор, заступник директора з науково-лікувальної роботи ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України»
- Ф.С. Глумчер**, д. мед. н., професор, завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМУ ім. О.О. Богомольця
- І.І. Горпинченко**, д. мед. н., професор, директор Українського інституту сексології та андрології
- Д.І. Заболотний**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, віце-президент НАМН України, директор ДУ «Інститут отоларингології ім. О.С. Коломійченка НАМН України»
- Д.Д. Іванов**, д. мед. н., професор, завідувач кафедри нефрології та нирковозамісної терапії НМАПО ім. П.Л. Шупика
- В.М. Коваленко**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, віце-президент НАМН України, директор ДУ «ННЦ «Інститут кардіології ім. акад. М.Д. Стражеска» НАМН України»
- В.В. Корпачов**, д. мед. н., професор, завідувач відділу клінічної фармакології і фармакотерапії ендокринних захворювань Інституту ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України
- В.Г. Майданик**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, завідувач кафедри педіатрії № 4 НМУ ім. О.О. Богомольця
- Б.М. Маньковський**, д. мед. н., професор, член-кореспондент НАМН України, завідувач кафедри діабетології НМАПО ім. П.Л. Шупика
- Ю.М. Мостовой**, д. мед. н., професор, завідувач кафедри пропедевтики внутрішньої медицини Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова
- В.І. Паньків**, д. мед. н., професор, завідувач відділу профілактики ендокринних захворювань Українського науково-практичного центру ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України
- О.М. Пархоменко**, д. мед. н., професор, член-кореспондент НАМН України, науковий керівник відділу реанімації та інтенсивної терапії ДУ «ННЦ «Інститут кардіології ім. акад. М.Д. Стражеска» НАМН України»
- Н.В. Пасєчнікова**, д. мед. н., професор, член-кореспондент НАМН України, директор ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України»
- В.В. Поворознюк**, д. мед. н., професор, керівник відділу клінічної фізіології та патології опорно-рухового апарату ДУ «Інститут геронтології ім. Д.Ф. Чеботарьова НАМН України», директор Українського науково-медичного центру проблем остеопорозу
- С.С. Страфун**, д. мед. н., професор, заступник директора з наукової роботи ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України»
- С.М. Ткач**, д. мед. н., професор, головний науковий співробітник Українського науково-практичного центру ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України
- І.М. Трахтенберг**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, член-кореспондент НАН України, завідувач відділу токсикології Інституту медицини праці НАМН України
- М.Д. Тронько**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, член-кореспондент НАН України, віцепрезидент НАМН України, директор Інституту ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України
- Ю.І. Фещенко**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, директор ДУ «Національний інститут фізіотерапії і пульмонології ім. Ф.Г. Яновського НАМН України»
- Н.В. Харченко**, д. мед. н., професор, член-кореспондент НАМН України, завідувач кафедри гастроентерології, дієтології та ендоскопії НМАПО ім. П.Л. Шупика
- В.І. Цимбалюк**, д. мед. н., професор, академік НАМН України, президент НАМН України
- В.П. Черних**, д. фарм. н., д. хім. н., професор, член-кореспондент НАН України
- М.Б. Щербиніна**, д. мед. н., професор, декан факультету медичних технологій діагностики та реабілітації Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара

Медична газета «Здоров'я України».

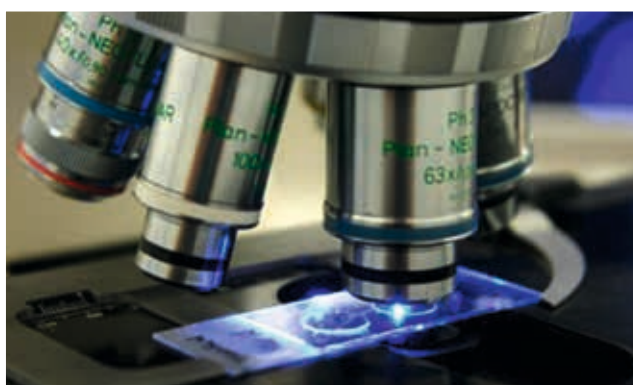
Тематичний номер «Гастроентерологія, гепатологія, колопроктологія»

Засновник – Іванченко Ігор Дмитрович

Видавництво ТОВ «Рекламна агенція «Медичні видання»

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР **Ігор Іванченко**
ШЕФ-РЕДАКТОР **Ілона Цюпа**Свідоцтво КВ №14867-3838Р від 15.01.2009 р.
Передплатний індекс 37635Адреса для листів:
вул. Генерала Шаповала, 2, м. Київ, 03035.
E-mail: zu@health-ua.com; www.health-ua.comРедакція має право публікувати матеріали, не поділяючи
точки зору авторів.Контактні телефони:
Редакція (044) 364-40-12
Відділ маркетингу (044) 364-40-16
Відділ передплати і розповсюдження .. (044) 364-40-28За достовірність фактів, цитат, імен, географічних назв
та інших відомостей відповідають автори.
Відповідальність за зміст рекламних матеріалів несе
рекламодавець.Газету віддруковано: ТОВ «ПРИНТ МЕДІА»
вул. Вознесенський узвіз, 14, офіс 16/50, м. Київ, 04053.
Підписано до друку жовтень 2020 р.
Замовлення №0578.
Наклад 15 000 прим.
Юридично підтверджений наклад.Передрук матеріалів допускається тільки з дозволу
редакції. Рукописи не повертаються і не рецензуються.Медична газета «Здоров'я України». Тематичний номер
«Гастроентерологія, гепатологія, колопроктологія» є спеціалі-
зованим виданням для медичних установ та лікарів.

XXII Національна школа гастроентерологів, гепатологів України — наймасштабніша наукова платформа щорічного єднання всіх спеціалістів галузі

Однією з наймасштабніших вітчизняних подій сучасної гастроентерології є проведення довгоочікуваної щорічної Національної школи гастроентерологів, гепатологів України, у рамках якої учасники мають унікальну можливість отримати неоціненний досвід провідних іноземних та вітчизняних фахівців та більш детально ознайомитися з останніми тенденціями медицини і рекомендаціями авторитетних міжнародних організацій, заснованими на засадах доказової медицини. Під час цього грандіозного заходу щороку виступають найкращі спікери з Європи та України, які з неймовірним натхненням розповідають учасникам школи про власні наукові досягнення, сучасні настанови та цікаві клінічні випадки з практики.

В сьогоденні умовах стрімкого поширення коронавірусної інфекції, піклуючись про здоров'я та безпеку учасників заходу, організатори школи доклали значних зусиль для реалізації цієї масштабної події в новому онлайн-форматі, оскільки гастроентерологічні пацієнти залишаються в рутинній клінічній практиці та потребують ефективного лікування. За ініціативи Національної медичної академії післядипломної освіти (НМАПО) імені П.Л. Шупика та Української гастроентерологічної асоціації (УГА) 28 травня 2020 року відбувся науковий симпозіум XXII Національної школи гастроентерологів, гепатологів України «Профілактична гастроентерологія і дієтологія з позицій доказової медицини», який об'єднав численну кількість онлайн-слухачів та сприяв вдосконаленню і підтримці високого рівня знань спеціалістів галузі. У рамках цієї масштабної події також було проведено Всесвітній день здорового травлення, який був включений у перелік конференцій Всесвітньої гастроентерологічної організації (World Gastroenterology Organisation, WGO). Останні два вебінари симпозіуму були представлені у вигляді секції «Академія здорового харчування».

Із найщирішими словами вітань і побажань плідної та насиченої інтелектуальної роботи всім учасникам заходу виступила науковий керівник Національної школи гастроентерологів, гепатологів України, член-кореспондент Національної академії медичних наук (НАМН) України, завідувачка кафедри гастроентерології, дієтології і ендоскопії НМАПО імені П.Л. Шупика, доктор медичних наук, професор **Наталія В'ячеславівна Харченко**. Професор звернула увагу учасників на масштаб наукової події та численну кількість залучених провідних спеціалістів із галузей гастроентерології, ендоскопії, ультразвукової діагностики (УЗД), генетики, фізіології та інших, які із задоволенням ділитимуться з онлайн-слухачами досягненнями сучасної гастроентерології та останніми новинами європейських і всесвітніх форумів. Професор також згадала у своїй промові ще два цікавих та важливих заходи — Всесвітній день здорового травлення та традиційну секцію «Академія здорового харчування».

Зі словами привітань учасників заходу також виступив директор ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (м. Дніпро), віцепрезидент УГА, доктор медичних наук, професор **Юрій Миронович Степанов**, який відзначив важливість заходу та велику майстерність її наукового керівника Наталії Харченко, яка

зробила вагомий внесок у проведення та організацію наукового симпозіуму на високому рівні у складних умовах сьогодення. Професор також відзначив високі рейтинги та щорічну популярність заходу серед лікарів, яка пов'язана із вдалим вибором науковим керівником незмінно зіркового складу кращих провідних спеціалістів галузі.

Президент УГА, проректор із науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» (м. Полтава), доктор медичних наук, професор **Ігор Миколайович Скрипник** щиро привітав усіх учасників онлайн-конференції та висловив подяку Наталії В'ячеславівні Харченко.

Професор побажав організаторам успішного проведення заходу, а всім учасникам — отримання нових знань, відзначив актуальність теми віртуалізації навчання та необхідність пошуку нових форматів проведення конкурсів наукових робіт та організації освітніх програм.

Після слів вітань **Наталія Харченко** зосередила увагу онлайн-слухачів на структурі заходу та незмінному основному гаслі наукового симпозіуму — словах древнього римського філософа Сенеки «скільки б не жив, все життя треба вчитися».

Протягом кількох днів симпозіуму спікери обговорили актуальні проблеми діагностики, лікування та профілактики гастроентерологічної патології, представили найактуальніші дані доказової

медицини, які є основним фундаментом для формування терапевтичної стратегії ведення пацієнта. Велику зацікавленість в онлайн-слухачів викликали змістовні та інформативні доповіді Наталії В'ячеславівни – «Коронавірусна інфекція та шлунково-кишковий тракт: клінічні прояви, наслідки, профілактика ускладнень», «Шляхи зменшення оксидативного стресу як однієї з провідних причин розвитку онкопатології», «Мукопротекція – один із напрямів підвищення ефективності лікування хворих із гастропатією, викликаною нестероїдними протизапальними препаратами (НПЗП)», «Оптимізація лікувальних схем для хворих на дисбіоз».

До участі у XXII Національній школі гастроентерологів, гепатологів України приєдналися провідні експерти в своїй галузі, тому лікарі мали змогу отримати найбільш достовірну та нову інформацію. Підвищення рівня знань та наступне впровадження сучасних стандартів діагностики, лікування та профілактики захворювань органів травлення у клінічну практику є запорукою розвитку вітчизняної гастроентерології.

Із доповіддю про стандарти ведення хворих із запальними захворюваннями кишечника (ЗЗК) виступив доктор медичних наук, професор кафедри терапії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика Андрій Едуардович Дорощев. Він розповів про останні зміни у вітчизняному протоколі ведення пацієнтів із ЗЗК.

Сьогодні важливе значення у лікуванні пацієнтів із хворобою Крона (ХК) та неспецифічним виразковим колітом (НВК) має препарат рифаксимін, який діє безпосередньо в кишечнику та мінімізує розвиток можливих кишкових інфекцій, при цьому практично не впливає на облігатну мікрофлору. Професор розповів про зміни у протоколі, що стосуються корекції дози та режиму застосування лікарського засобу месалазину, відзначив препарат нового покоління – ведолізумаб, рекомендований для пацієнтів із НВК та ХК, а також обґрунтував значення біологічної терапії у запобіганні подальших хірургічних втручань та їх негативних наслідків.

Популярністю серед вітчизняних лікарів завжди користуються виступи завідувачки кафедри гастроентерології Харківської медичної академії післядипломної освіти, доктора медичних наук, професора Тетяни Дмитрівни Звягінцевої. Цього року доповідь шанованого науковця була присвячена перебігу та лікуванню

НПЗП-гастропатій. Перебіг цієї патології часто пов'язаний із високим ризиком маніфестації кровотеч зі шлунково-кишкового тракту (ШКТ). Для НПЗП-гастропатій характерні ураження

антрального відділу шлунка, відсутність запального валу навколо виразки, а також швидке загоєння після відміни НПЗП. Професор також звернула увагу на основні фактори ризику, що сприяють розвитку НПЗП-гастропатій, серед яких велике значення має прийом ацетилсаліцилової кислоти пацієнтами з ішемічною хворобою серця. Професор також розвіяла міфи щодо вищої безпеки ін'єкційних НПЗП та кишковорозчинної форми аспірину, оскільки їх застосування не пов'язане з меншим ризиком ulcerогенних уражень ШКТ у зв'язку зі збереженням впливу на циклооксигеназу-1. Згідно з сучасними рекомендаціями Американської колегії кардіологів та гастроентерологів, інгібітори протонної помпи (ІПП) призначають пацієнтам із факторами ризику, які приймають НПЗП, у зв'язку з тим, що така комбінація дозволяє зменшити ризик виникнення побічних реакцій з боку верхніх відділів ШКТ.

Доповідь директора ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України», доктора медичних наук, професора Галини Дмитрівни Фадєєнко була присвячена профілактиці розвитку колоректального раку (КРР). КРР займає 4 місце серед причин смертності від раку в усьому світі. Основними факторами ризику захворювання є вік старше 50 років, чоловіча стать, сімейний анамнез, наявність генетичних мутацій, куріння, вживання алкоголю, надмірна маса тіла, низька фізична активність, цукровий діабет 2 типу, дієта з високим вмістом червоного м'яса, жиру та рафінованих вуглеводів, дисбіоз кишечника, хронічні ЗЗК.

Проте ризик розвитку КРР можна знизити на 70% шляхом корекції способу життя: підвищення фізичної активності, дотримання принципів збалансованого харчування (дієта з високим вмістом клітковини), зниження маси тіла, нормалізація кишкового тракту, відновлення мікробного спектра кишечника, регулярні профілактичні огляди для осіб старше 50 років.

Президент Українського клубу панкреатологів, доктор медичних наук, професор Наталія Борисівна Губерґріц зосередила увагу слухачів на одній із ланок «фатального» ланцюжка в панкреатології – ранньому хронічному панкреатиті (ХП). Згідно з модифікованими критеріями Японського товариства панкреатологів, було виділено ряд критеріїв для діагностики раннього ХП, до яких відносять клінічні/функціональні прояви та дані візуалізації (ендо-УЗД або проведення ендоскопічної ретроградної холангіопанкреатографії (ЕРХПГ)). Застосування комп'ютерної чи магнітно-резонансної томографії не є інформативним методом

діагностики. Розірвати «фатальний» ланцюжок прогресуючих змін підшлункової залози (ПЗ) можна шляхом виключення факторів ризику (куріння, вживання алкоголю), корекції зовнішньої та внутрішньосекреторної функції ПЗ, а також застосування антифібротичних препаратів (антиоксидантів, інгібіторів цитокінів, протизапальних засобів, інгібіторів ангіотензину).

Головний лікар медичного центру «Інститут еластографії», президент Української асоціації фахівців із ультразвукової діагностики (УАФУД), кандидат медичних наук Олег Борисович Динник у своїй доповіді зосередив увагу на останніх світових рекомендаціях щодо клінічного використання ультразвукової еластографії печінки та селезінки. Сучасним неінвазивним методом дослідження є зсувно-хвильова еластографія (ЗХЕ), за допомогою якої можна з'ясувати ступінь фіброзу печінки у пацієнтів із хронічним гепатитом С до початку лікування та виключити виражені фіброзні зміни і цироз у раніше нелікованих хворих із хронічним гепатитом В. Метод ЗХЕ також можна застосовувати для оцінки жорсткості печінки у пацієнтів із алкогольною та неалкогольною жировою хворобою печінки. При обстеженні пацієнтів з тяжкою формою стеатозу та ожирінням лікарі-консультанти повинні бути особливо уважними, оскільки стеатоз може бути причиною затухання імпульсу та великої варіабельності отриманих результатів. Тобто ЗХЕ – це перспективний метод, який рекомендовано використовувати при дослідженні пацієнтів із портальною гіпертензією.

Отже, XXII Національна школа гастроентерологів, гепатологів України – це масштабна наукова платформа безцінного досвіду вітчизняних та іноземних фахівців, останніх рекомендацій всевітніх форумів, цікавих клінічних випадків та досягнень сучасної гастроентерології, яка щороку об'єднує всіх спеціалістів галузі. В сьогоднішніх умовах стрімкого поширення коронавірусної інфекції та заборони масових заходів, завдяки значним зусиллям організаторів, науковий симпозіум було проведено в новому форматі за участі кращих провідних фахівців із України та зарубіжжя, які протягом декількох днів розповідали про найактуальніші дані доказової медицини, що, беззаперечно, свідчить про щогорічний успіх заходу.

Підготувала Ірина Неміш

Підготувала Ірина Неміш

Підготувала Ірина Неміш

